

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 14.7.2023.
COM(2023) 453 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanas uzraudzība

2022. gada ikgadējais ziņojums

Priekšvārds	3
Eiropas zaļais kurss	4
Tīrs gaiss un ūdens	4
Plūdu riska pārvaldība	5
Biodaudzveidības aizsardzība	5
Aprites ekonomikas veicināšana	6
Klimatrīcība	6
Tīra enerģija	6
Vienotais enerģijas tirgus	7
Tīrs transports	8
Ilgtspējīga lauksaimniecība, kas nodrošina apgādi ar pārtiku	8
Ilgtspējīga zivsaimniecība un jūras telpiskā plānošana	9
Veselība un pārtikas nekaitīgums	10
Ar tabaku saistītu slimību profilakse	10
Drošāks transports	10
Digitālajam laikmetam gatava Eiropa	12
Tehnoloģijas, kas darbojas cilvēku labā	12
Taisnīga un konkurētspējīga digitālā ekonomika	13
Datu ekonomikas veicināšana	13
Atvērta, demokrātiska un ilgtspējīga digitālā sabiedrība	13
Patērētāju un uzņēmumu aizsardzība	14
Pieejami produkti, pakalpojumi un tīmekļa vietnes	14
Ļaut palielināties vienotā tirgus izaugsmei	15
Pārredzama informācija par uzņēmumiem un informācija, kas domāta uzņēmumiem	16
Digitālās transporta sistēmas	16
Ekonomika, kas strādā cilvēku labā	18
Darba apstākļi	18
Veselības aizsardzība un drošība darbā	19
Darbaspēka mobilitāte	19
Sociālā nodrošinājuma koordinēšana	20
Labāka informācija un palīdzība pilsoņiem un uzņēmumiem	20
Labāks profesiju regulējums un kvalifikāciju atzīšana	20

Dzīvotspējīgu uzņēmumu bankrota novēršana.....	21
Finanšu pakalpojumi	21
Neliela apjoma maksājumi	22
Pārraudzīt, kā valstu iestādes piemēro ES finanšu pakalpojumu noteikumus	22
Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un teroristu finansēšana.....	22
Mobilitāte un transports	23
Tiešie nodokļi.....	24
Netiešie nodokļi.....	25
Muita	26
Eiropeskās dzīvesziņas un demokrātijas veicināšana	27
Tiesiskums	27
To cilvēku aizsardzība, kuri ziņo par ES tiesību aktu pārkāpumiem.....	28
Diskriminācijas, rasisma un ksenofobijas apkarošana.....	28
Darba un privātās dzīves līdzsvara veicināšana.....	29
Persondatu aizsardzība	29
ES pilsonības aizsardzība	29
Tiesu iestāžu sadarbība un individuālās tiesības krimināllietās	30
Drošība	30
Migrācija un patvērums	31
Sankciju pret Krieviju īstenošana.....	32

Atruna. Šajā ziņojumā ir izklāstītas Komisijas darbības ES tiesību aktu uzraudzībai un izpildei 2022. gadā. Kopš tā laika, iespējams, ir mainījies stāvoklis minētajās pārkāpumu lietās.

Priekšvārds

2022. gads iezīmēja vienu no tumšākajiem notikumiem mūsu kontinenta nesenajā vēsturē. Karš atgriezās Eiropā, un tam bija tūlītēja ietekme uz mums visiem. Daudzi bažījās ne tikai par sekām Ukrainai, bet arī par to, ka pārējā Eiropa piedzīvos ekonomikas lejupslīdi, demokrātijas apdraudējumus un šķelšanos. Taču mēs izturējām. Ukrainas cīņa par brīvību nebeidz mūs pārsteigt un liek turpināt vēl nepieredzēto Eiropas Savienības finansiālo, militāro un politisko atbalstu.

Un lai arī nelokāmi turpināsim atbalstīt Ukrainu, mēs turpinām arī īstenot pārveidojošās pārmaiņas, ko apsolījām šīs Komisijas pilnvaru sākumā, lai veidotu spēcīgāku, zaļāku un veselīgāku Eiropu nākamajai paaudzei.

Lai īstenotu šīs pārmaiņas, esam nākuši klajā ar vairākiem vērienīgiem priekšlikumiem un stratēģijām. Taču mūsu vērienīgās ieceres var kļūt par realitāti un dot patiesu labumu eiropiešiem neatkarīgi no viņu dzīvesvietas tikai tad, ja par ierosinātajiem noteikumiem ne tikai vienojas Briselē, bet tos arī pienācīgi piemēro uz vietas visā ES.

Šajā ziņojumā ir izklāstīti 2022. gadā veiktie pasākumi, kas veikti, lai nodrošinātu, ka minētie noteikumi darbojas praksē. Mēs ieviesām ES noteikumus visās politikas jomās, galveno uzmanību pievēršot jautājumiem, kas ir vissvarīgākie cilvēku un uzņēmumu ikdienas dzīvē. Tāpēc lielākā daļa 2022. gadā sāktu procedūru bija saistītas ar vidi, tiesiskumu un pamattiesībām, kā arī ar vienoto tirgu un nodarbinātību.

Ja rodas problēmas, mēs vispirms pēc iespējas ātrāk cenšamies tās atrisināt ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm. Lielākoties tas izdodas. Tomēr, kā liecina ziņojums, mēs vajadzības gadījumā nevilcināmies veikt izpildes pasākumus, lai nodrošinātu, ka mūsu Savienība joprojām ir droša telpa, kurā valda kopīga labklājība, demokrātija un vienota vērtību izpratne.

Ar cieņu —

Dr. Ursula fon der Leiena,

Eiropas Komisijas priekšsēdētāja

Eiropas zaļais kurss

“Mums jābūt nenogurstošs klimatiskās pielāgošanās darbs, lai daba kļūtu par mūsu labāko sabiedroto.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā runā par stāvokli Savienībā 2022. gadā

Klimata pārmaiņas un vides degradācija gan Eiropai, gan visai pasaulei ir eksistenciāls drauds. Ārkārtējie karstuma viļņi, mežu ugunsgrēki un nepieredzēts sausums 2022. gadā lika cilvēkiem visā pasaulē izjust arvien smagākas to sekas. Lai pārvarētu klimata krīzi un stiprinātu ES ekonomiku un drošību, ir svarīgi paātrināt ES zaļo pārkārtošanos. [Eiropas zaļajā kursā](#) ir izklāstīts ceļš virzībā uz gaisa, ūdens un augsnes [nulles piesārņojumu](#) un ES ekonomikas pārveidi par mūsdienīgu un resursefektīvu ekonomiku. 2022. gadā Komisija stingri piemēroja ES noteikumus, lai šie mērķi kļūtu par realitāti.

Tīrs gaiss un ūdens

Gaisa piesārņojums ir lielākais vides veselības apdraudējums Eiropā. ES noteikumiem par [gaisa kvalitātes standartiem](#) ir izšķiroša nozīme gaisa piesārņojuma negatīvās ietekmes uz cilvēku veselību samazināšanā — pēdējo 30 gadu laikā gaisa piesārņojuma izraisītas priekšlaicīgas nāves gadījumu skaits dalībvalstīs ir samazinājies par 60 %. Komisija ir neatlaidīgi turpinājusi īstenot šos standartus, lai aizsargātu cilvēku veselību un dabisko vidi.

Komisija uzstāja uz [notekūdeņu](#) pienācīgu attīrīšanu. Tā arī ieviesa [Dzeramā ūdens direktīvu](#), lai nodrošinātu, ka dzeramais ūdens ir pilnvērtīgs un tīrs.

Komisija veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrā pret [Horvātiju](#) par sliktu gaisa kvalitāti cieto daļiņu (PM₁₀) un smalko daļiņu (PM_{2.5}) augstās koncentrācijas dēļ. Tā aicināja [Poliju](#) likvidēt šķēršļus tiesu iestāžu pieejamībai saistībā ar gaisa kvalitātes plāniem saskaņā ar [Gaisa kvalitātes direktīvu](#). Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret [Kipru](#) par to, ka tā nav pilnīgi transponējusi [Vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtu direktīvu](#). Direktīvā ir noteiktas emisiju robežvērtības vidējas jaudas sadedzināšanas iekārtām, lai samazinātu gaisa piesārņojumu.

Komisija nolēma vērsties Eiropas Savienības Tiesā pret [Spāniju](#), [Maltu](#) un [Poliju](#) saistībā ar noteikumu attīrīšanu. Tā arī veica turpmākas darbības procedūrā pret [Ungāriju](#) saistībā ar vielām dzeramajā ūdenī, kas varētu radīt potenciālu veselības apdraudējumu.

Plūdu riska pārvaldība

Katastrofālie plūdi Vācijā un Beļģijā 2021. gada jūlijā parādīja, cik svarīgi ir novērtēt plūdu risku klimata pārmaiņu kontekstā. Plūdi var arī atbrīvot zemē uzkrājušos piesārņotājus un tos izplatīt vēl plašāk. [Plūdu direktīvā](#) ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāpieņem plūdu riska pārvaldības plāni, kas ir būtiski ātrai reaģēšanai. Komisija veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret [Bulgāriju](#), [Grieķiju](#), [Kipru](#), [Lietuvu](#), [Rumāniju](#) un [Slovākiju](#), lai nodrošinātu atjauninātas plūdu riska kartes.

Biodaudzveidības aizsardzība

Gan Eiropas zaļā kursa, gan [Biodaudzveidības stratēģijas 2030. gadam](#) mērķis ir apturēt ES biodaudzveidības zudumu. Tas būtu jāpanāk, saglabājot dabas teritorijas un atjaunojot bojātās ekosistēmas līdz labvēlīgam aizsardzības statusam dzīvotnēs, kurām ir būtiska nozīme biodaudzveidībā. Mežu, augsnes, mitrāju un jūras teritoriju atjaunošanai ir būtiska nozīme, lai līdz 2030. gadam panāktu klimata pārmaiņu mazināšanu.

[ES noteikumi](#) arī paredz, ka personām, kuras skāris videi nodarītais kaitējums, ir jāpieprasa atbildīgajai valsts iestādei izlemt, kādas profilaktiskas un korigējošās darbības būtu jāveic atbildīgajam uzņēmējam. Komisija aicināja [Nīderlandi](#) un [Zviedriju](#) pienācīgi transponēt šos noteikumus. Vienlaikus Komisija varēja slēgt piecas lietas, jo dalībvalstis saskaņoja savus noteikumus ar ES tiesību aktiem. Tas nodrošināja, ka visi cilvēki, kuriem būtu jābūt šīm tiesībām, var iesniegt informāciju un pieprasīt iestādēm rīkoties saistībā ar videi nodarītais kaitējumu.

Lietā, kas izriet no lūgumraksta Eiropas Parlamentam, Komisija lūdza [Spāniju](#) īstenot Tiesas [spriedumu](#) attiecībā uz Donjanas mitrājiem, aizsargāt aizsargājamās dzīvotnes un ilgtspējīgi apsaimniekot pazemes ūdensobjektus, kas baro šos mitrājus.

Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Grieķiju](#) par to, ka tā nav pareizi transponējusi [Ietekmes uz vidi novērtējuma direktīvu](#). Komisija aicināja [Spāniju](#) novērst Kanāriju salās esošā viesnīcu kompleksa kaitīgo ietekmi uz vidi. Komisija arī aicināja [Franciju](#) pilnībā saskaņot savus tiesību aktus ar direktīvu. Savukārt Kipra saskaņoja savus valsts noteikumus, un Komisija slēdza pārkāpuma lietu. Tas stiprinās projekta ietekmes uz vidi novērtējuma nozīmi Kiprā pirms projekta faktiskās būvniecības, un tam ir būtiska loma bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā.

Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret [15 dalībvalstīm](#), lai aizsargātu vidi no [invazīvām svešzemju sugām](#). Tā arī aicināja [Slovākiju](#), [Kipru](#) un [Portugāli](#) aizsargāt un apsaimniekot Natura 2000 aizsargājamās teritorijas saskaņā ar [Dzīvotņu direktīvu](#). Komisija arī aicināja [Slovēniju](#) ievērot [Putnu direktīvu](#), lai aizsargātu savvaļas putnus.

Aprites ekonomikas veicināšana

[Aprites ekonomikas rīcības plāns](#) ir Eiropas zaļā kursa pamatsastāvdaļa, kas paver ceļu virzībā uz tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu. Tas veicina atkritumu reģenerāciju un mudina pilnībā īstenot ES atkritumu apsaimniekošanas standartus. Komisijas īstenotā šo noteikumu izpilde palīdz samazināt atkritumu negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību un vidi.

Komisija uzsāka vai turpināja pārkāpuma procedūras pret [11 dalībvalstīm](#) par to, ka tās nebija pilnīgi transponējušas [Direktīvu par vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem](#). Direktīvas mērķis ir novērst un samazināt noteiktu ļoti īslaicīgi izmantojamu plastmasas izstrādājumu ietekmi uz vidi un cilvēka veselību.

Attiecībā uz plastmasas maisiņu izmantošanu Komisijas uzsāktās pirmspārkāpuma procedūras (EU Pilot) rezultātā Īrija saskaņoja savus tiesību aktus ar [Direktīvu par plastmasas maisiņiem](#).

Attiecībā uz atkritumu apstrādi Komisija aicināja uzlabot savu praksi [Portugāli](#) un pareizi piemērot [Atkritumu poligonu direktīvu](#) un [Atkritumu pamatdirektīvu](#).

Klimatrīcība

ES ir izvirzījusi mērķi līdz 2050. gadam padarīt Eiropu par pirmo klimatneitrālo kontinentu. Ar [Eiropas Klimata aktu](#) tika noteikts starpposma mērķrādītājs līdz 2030. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu neto emisijas vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni. Ilgtermiņa stratēģijām ir izšķiroša nozīme, jo tās palīdz īstenot ekonomikas pārveidi, kas vajadzīga šo klimata mērķu sasniegšanai. Saskaņā ar [Pārvaldības regulu](#) dalībvalstīm bija jā sagatavo pirmās [ilgtermiņa stratēģijas](#) ar vismaz 30 gadu perspektīvu. Komisija 2022. gadā sāka pārkāpuma procedūru pret [Bulgāriju](#), [Īriju](#), [Poliju](#) un [Rumāniju](#) par to, ka tās nebija paziņojušas Komisijai par šādām stratēģijām.

Tīra enerģija

ES energosistēmas dekarbonizācijai ir izšķiroša nozīme ES klimata mērķu sasniegšanā. Šis process izturēja pārbaudi, ko uzlika Covid-19 pandēmijas un Krievijas militārā iebrukuma Ukrainā sekas. Komisija joprojām ir apņēmības pilna īstenot paketi "[Tīru enerģiju ikvienam Eiropā](#)" — tīra enerģija ir galvenais elements enerģētikas pārkārtošanā uz drošu un ilgtspējīgu enerģētikas nozari, kurā patērētāju intereses tiek izvirzītas priekšplānā.

Atjaunīgās enerģijas veicināšana ir ne tikai būtiska ES klimata mērķu sasniegšanai, bet arī palīdz stabilizēt enerģētikas nozari, samazinot tirgus svārstības, pazeminot enerģijas cenas un stiprinot ES energoapgādes drošību. [Atjaunīgās enerģijas direktīva](#) nodrošina satvaru atjaunīgās enerģijas attīstībai ES, un tās īstenošana ir Komisijas prioritāte.

Tā kā dalībvalstis nebija transponējušas ES noteikumus, Komisija veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrā:

- [pret 15 dalībvalstīm](#) par [direktīvu, ar ko groza direktīvu par ēku energoefektivitāti](#);
- [pret 12 dalībvalstīm](#) par [direktīvu, ar ko groza direktīvu par energoefektivitāti](#);
- [pret 15 dalībvalstīm](#) par [Atjaunīgās enerģijas direktīvu](#).

Vienotais enerģijas tirgus

Integrēts ES enerģijas tirgus ir visrentablākais veids, kā iedzīvotājiem un uzņēmumiem nodrošināt drošu un cenas ziņā pieejamu energoapgādi. Kopīgi noteikumi un pārrobežu infrastruktūra ļauj vienā ES valstī ražotu enerģiju piegādāt patērētājiem citā ES valstī. Konkurence un lielāka enerģijas piegādātāju izvēle, kas pieejama patērētājiem, ļauj kontrolēt cenas. Integrēts tirgus arī veicina piegādes drošību un ilgtspēju.

[Elektroenerģijas direktīva](#) elektroenerģijas nozarei nodrošina šādus konkurētspējīgus tirgus pāri valstu robežām. Ņemot vērā spiedienu uz enerģētikas nozari 2022. gadā, ir īpaši svarīgi, lai Komisija stingri izpildītu šos noteikumus.

Komisija turpināja pārkāpuma procedūru pret [Vāciju](#) un [Zviedriju](#) par Elektroenerģijas direktīvas netransponēšanu. Tā paša iemesla dēļ tā uzsāka procedūras pret astoņām [dalībvalstīm](#).

Kodolenerģijas drošības uzturēšana

Kodolenerģijai var būt pozitīva nozīme klimata mērķu sasniegšanā un energoapgādes drošības nodrošināšanā, ja tiek ievērots augstākais kodoldrošības un radiācijas aizsardzības līmenis. Komisija turpināja koncentrēties uz *Euratom* kodoldrošības tiesiskās pamatstruktūras efektīvu īstenošanu, aizsargājot darbiniekus, pacientus un sabiedrību pret jonizējošo starojumu un nodrošinot, ka radioaktīvie atkritumi tiek apstrādāti droši.

Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret [Horvātiju](#), [Igauniju](#), [Itāliju](#), [Austriju](#), [Portugāli](#) un [Slovēniju](#) par to, ka tās nav pieņēmušas attiecīgas valsts programmas radioaktīvo atkritumu un lietotās kodoldegvielas apsaimniekošanai saskaņā ar [ES noteikumiem](#). Tā slēdza 23 *EU Pilot* lietas par [Kodoldrošības direktīvas](#) transponēšanu pēc tam, kad dalībvalstis vajadzības gadījumā bija grozījušas vai pieņēmušas jaunus valsts noteikumus. Komisija secināja, ka transponēšana šajās dalībvalstīs bija pareiza un veicināja lielāku kodoldrošību.

Komisija vērsās Tiesā pret [Spāniju](#), [Latviju](#) un [Portugāli](#) par to, ka tās nav pilnībā transponējušas ES [tiesību aktus](#) par aizsardzību pret jonizējošo starojumu. Tā aicināja [Itāliju](#) ievērot Tiesas [spriedumu](#), kurā konstatēts, ka Itālija nav transponējusi šos noteikumus valsts tiesību aktos. Komisija uzsāka pārkāpuma procedūras pret [Beļģiju](#) un [Bulgāriju](#) par noteikumu nepareizu transponēšanu.

Tīrs transports

Transporta nozare var virzīt ES uz klimatneitralitātes mērķa sasniegšanu. Visiem transporta veidiem jāklūst ilgtspējīgākiem. Zaļajām alternatīvām jābūt pieejamām, un ir jāievieš pareizi stimuli, lai virzītu pārkārtošanos.

Attiecībā uz autotransporta nozari [Tīro transportlīdzekļu direktīvā](#) ir noteikti valstu mērķrādītāji tīro transportlīdzekļu publiskajam iepirkumam. Ir noteikti konkrēti mērķrādītāji vieglajiem automobiļiem, furgoniem, kravas automobiļiem un autobusiem, tostarp mērķis attiecībā uz bezemisiju autobusiem. Lai nodrošinātu, ka šie noteikumi tiek piemēroti visās dalībvalstīs, Komisija turpināja procedūru pret [Bulgāriju](#), [Čehiju](#), [Kipru](#), [Ungāriju](#) un [Zviedriju](#), kuras šos noteikumus nebija transponējušas valsts tiesību aktos.

Jūrniecības nozarē [direktīva par ostas atkritumu pieņemšanas iekārtām](#) ir izstrādāta, lai novērstu kuģu radīto jūras piesārņojumu. Tā paredz, ka uz kuģa radušos atkritumus nedrīkst izmest jūrā, bet tie jāsavāc ostās, un ostām ir jānodrošina piemērotas atkritumu savākšanas un pārstrādes iekārtas. Komisija veica turpmākas darbības procedūrās pret [Kipru](#), the [Nīderlandi](#), [Austriju](#), [Poliju](#) un [Zviedriju](#) par šo noteikumu netransponēšanu.

Ilgtspējīga lauksaimniecība, kas nodrošina apgādi ar pārtiku

[ES kopējā lauksaimniecības politika](#) nodrošina pārtikas piegādi ES, stabilizē tirgus un palīdz lauksaimniekiem gūt taisnīgus ienākumus. Šī politika arī palīdz risināt tādas vides problēmas kā klimata pārmaiņas un biodaudzveidības zudums.

Sekas, ko izraisījusi Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, negatīvi ietekmē ES piegādes ķēdi un globālo pārtikas nodrošinājumu. ES lauksaimniecības produktu tirgu kopīgā organizācija atbalstīja ES atbildes reakciju uz

šo apdraudējumu. Noturīga un efektīva lauksaimniecības pārtikas sistēma nodrošināja, ka visās dalībvalstīs joprojām ir pieejama nekaitīga, cenas ziņā pieejama un kvalitatīva pārtika. Komisija rīkojās enerģiski, lai izvairītos no jebkāda kopējā lauksaimniecības tirgus apdraudējuma.

Ungārija ieviesa iepriekšēja paziņojuma shēmu, kas attiecas uz graudaugu eksportu un ļāva Ungārijas iestādēm pirms eksportēšanas iepriekš vienoties par pārdošanu vai iegādāties eksportējamās graudaugas. Komisija uzskatīja, ka šī shēma nav saderīga ar ES noteikumiem par tirgu kopīgo organizāciju un kopīgiem eksporta noteikumiem. Tāpēc Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret [Ungāriju](#).

Komisija arī turpināja nodrošināt, ka tiek pareizi piemēroti [2022. gadā piemērojamie noteikumi par finansiālo atbalstu lauksaimniekiem](#), kā arī citi tiesību akti, kas saistīti ar kopējās

lauksaimniecības politikas noteikumiem, piemēram, attiecībā uz i) [bioloģisko lauksaimniecību](#), ii) [ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību](#) un iii) [negodīgas tirdzniecības prakses aizliegšanu lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē](#). Komisija slēdza pārkāpuma lietas pret 11 dalībvalstīm, jo tās šos noteikumus ir pilnībā iekļāvušas valsts tiesību aktos, lai izvairītos no negodīgas tirdzniecības prakses. Tomēr Komisija konstatēja nepareizas transponēšanas gadījumus; lai tos ātri novērstu, Komisija uzsāka pirmspārkāpumu procedūras (EU Pilot) ar 16 dalībvalstīm.

Ilgtspējīga zivsaimniecība un jūras telpiskā plānošana

[ES kopējās zivsaimniecības politikas](#) galvenie mērķi ir nodrošināt zvejniecības un akvakultūras ilgtspēju un veicināt piekrastes kopienas sociālekonomisko attīstību un pārtikas krājumu pieejamību. Šīs politikas pamatā ir zivju krājumu nodrošināšana līdz optimālam apjomam un noturēšana tajā. Tāpēc ES noteikumi ierobežo flotes kapacitāti, nozvejas apjomu un zvejas darbības. Lai nodrošinātu šo noteikumu pilnīgu īstenošanu, dalībvalstīm ir jāievieš atbilstošas kontroles un noteikumu izpildes sistēmas.

Tāpēc Komisija koncentrēja savas izpildes darbības uz to, lai pārbaudītu, vai dalībvalstis īsteno noteikumus. Galvenā uzmanība tika pievērsta pienākumam precīzi nosvērt un reģistrēt nozveju un ziņot par to. Nozvejas precīza reģistrēšana ir efektīvas zivsaimniecības pārvaldības pamatā, novēršot pārzveju un samazinot nevēlamu nozveju. Ļoti svarīgas ir atbilstošas sankciju sistēmas un saskaņota sistēma zivsaimniecības datu apmaiņai starp dalībvalstīm un ar Komisiju. Komisija rīkoja pirmspārkāpuma dialogus (EU Pilot) ar dalībvalstīm, lai risinātu šajā sakarā konstatētās problēmas.

Komisija turpināja uzraudzīt, kā tiek īstenota [Jūras telpiskās plānošanas direktīva](#), jo īpaši pienākums izstrādāt jūras telpiskos plānojumus. Šis pienākums ir paredzēts, lai veicinātu jūras teritoriju un resursu ilgtspējīgu attīstību un izmantošanu. Jūras telpiskie plāni ir arī būtisks instruments atkrastes atjaunīgās enerģijas izmantošanas veicināšanai. Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret [Bulgāriju](#) un [Spāniju](#) par šādu plānu neesamību.

Dalībvalstīm arī jākontrolē ES kuģu zvejas darbības ārpus ES ūdeņiem un jānodrošina atbilstība kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem. Komisija turpināja pārkāpuma procedūru pret [Franciju](#) par to, ka tā nav pienācīgi kontrolējusi daļu no tās ārējās flotes.

Komisija turpināja īstenot divas uzsāktas pārkāpuma lietas pret [Beļģiju](#) un [Nīderlandi](#) par to, ka tās neveica kontroli un neīstenoja precīzu nozvejas svēršanu un reģistrēšanu. Komisija arī uzsāka pārkāpuma procedūru pret [Horvātiju](#), lai novērstu konstatētos trūkumus zilās tunzivs audzētavu kontroles sistēmā. Tā arī slēdza lietu pret Maltu par zilo tunzivi, jo Maltas iestādes novērsa konstatētos trūkumus.

Veselība un pārtikas nekaitīgums

ES veselības un pārtikas nekaitīguma noteikumu mērķis ir nodrošināt augstu cilvēku, dzīvnieku un augu veselības aizsardzības līmeni, aizsargājot patērētāju intereses. Integrējot cilvēku, dzīvnieku un vides veselības, kā arī pārtikas un barības nekaitīguma jautājumus, Komisija sagatavotības un profilakses jomā izmanto pieeju “Viena veselība”.

Turklāt, lai aizsargātu cilvēku veselību un veicinātu ilgtspējīgu pārtikas sistēmu, Komisija

palīdz dalībvalstīm īstenot tiesību aktus, piemēram, par ES tirgū laistiem produktiem, kas ir saskarē ar pārtiku.

No 2021. gada maija līdz 2022. gada aprīlim Komisija un dalībvalstis sadarbojās, lai no ES tirgus izņemtu ievērojamu skaitu nedrošu virtuves un galda piederumu. Šī kopīgā izpildes panākšanas darbība, ko sauc par “[Bamboo-zling](#)” bija vērsta uz plastmasas izstrādājumiem, kuru sastāvā ir bambuss un kas bieži tiek importēti ES no trešām valstīm. Šie produkti, kas maldinoši apzīmēti kā dabīgi vai ilgtspējīgi, varētu izraisīt vēzi izraisītu vielu migrāciju tādā līmenī, kas pārsniedz [ES noteikumus](#) noteiktās robežvērtības. Daudzi šādi nelikumīgi un krāpnieciski produkti tika izņemti no tirgus.

Ar tabaku saistītu slimību profilakse

Tabakas patēriņš joprojām ir galvenais novēršama vēža cēlonis, jo 27 % no visiem vēža veidiem ir saistīti ar to. [Tabakas izstrādājumu direktīvas](#) mērķis ir uzlabot tabakas un ar to saistīto izstrādājumu iekšējā tirgus darbību, vienlaikus nodrošinot augstu cilvēku veselības aizsardzības līmeni. Tā sniedz pozitīvus rezultātus sabiedrības veselībai. 2022. gadā Komisija turpināja darbu pie direktīvas pilnīgas izpildes, atbalstot [Eiropas Vēža uzveikšanas plāna](#) īstenošanu. Tā arī izvērtēja, vai valstu tiesību aktos direktīva ir transponēta pareizi. Direktīvas un tās īstenošanas aktu piemērošanas uzlabošanā liela uzmanība tika pievērsta arī dialogam ar dalībvalstīm.

Drošāks transports

Autotransports ir visplašāk izmantotais eiropiešu pārvietošanās veids un galvenais negadījumu iemesls. Komisijas prioritāte ir vides izveide drošam autotransportam. Komisijas īstenotā ES noteikumu un tehnisko standartu izpilde palīdz samazināt ceļu satiksmes negadījumos bojāgājušo skaitu.

Komisija 2022. gadā turpināja pārkāpuma procedūru pret [Čehiju](#) par to, ka tā nav pareizi transponējusi ES [noteikumus](#) par minimālajiem standartiem, kas reglamentē piemērotību transportlīdzekļa vadīšanai, attiecībā uz sirds un asinsvadu medicīniskajiem stāvokļiem. Komisija arī turpināja pārkāpuma procedūras pret [Grieķiju](#), [Nīderlandi](#), [Poliju](#),

[Portugāli](#), [Slovākiju](#) un [Slovēniju](#) par to, ka tās nav pilnībā transponējušas [ES tiesību aktus](#) par ceļu infrastruktūras drošības pārvaldību.

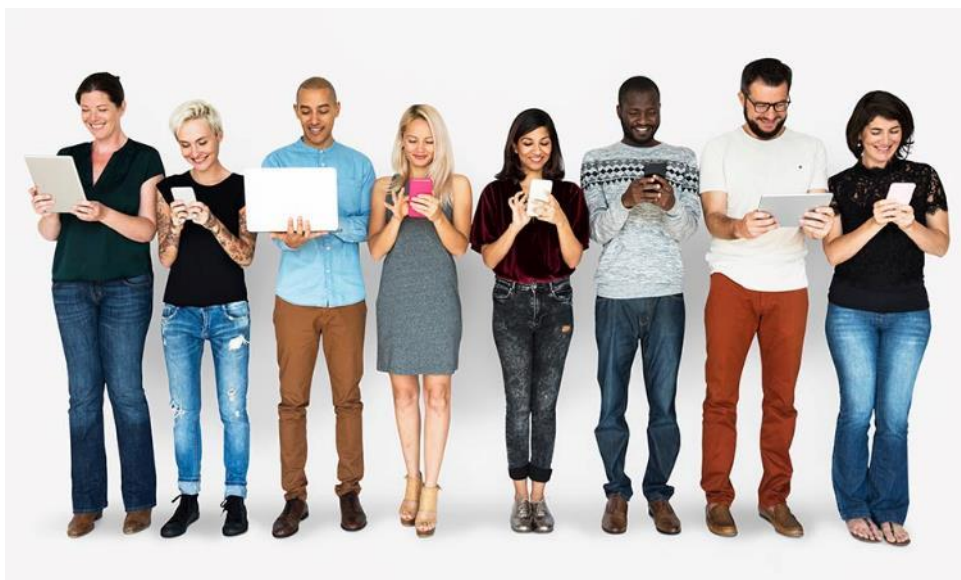
Dzelzceļa nozarē Komisija veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret Zviedriju par to, ka tā nav paziņojusi Komisijai par dzelzceļa savstarpējas izmantojamības un dzelzceļa drošības noteikumu transponēšanas pasākumiem. Šie noteikumi ir daļa no ceturtās dzelzceļa tiesību aktu paketes, kuras īstenošana ir Komisijas prioritāte. Attiecībā uz aviācijas drošību Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret [Spāniju](#) par ES tiesību aktu nepareizu piemērošanu attiecībā uz [civilo aviāciju](#) un [civiltās aviācijas gaisa kuģa apkalpi](#).

Jūniecības nozarē Komisija turpināja koncentrēties uz [ES noteikumu par jūrnieku minimālo sagatavotības līmeni izpildi](#). Konkrētāk, tā veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret [Čehiju](#) un [Kipru](#), lai nodrošinātu, ka tās īsteno šos noteikumus.

Digitālajam laikmetam gatava Eiropa

“Digitālā pārkārtošanās prasa skaidrus noteikumus. Cilvēkiem jāzina, ka viņi var uzticēties tehnoloģijām, kuras lieto. Lai plānotu ieguldījumus, uzņēmumiem ir vajadzīga prognozējamība. Un tieši tāpēc esam nākuši klajā ar mūsu Savienības vēsturē vērienīgāko programmu digitālajām reformām un ieguldījumiem.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā runā pasākumā “Masters of Digital 2022”.

Komisija ir apņēmusies padarīt šo desmitgadi par Eiropas “digitālo desmitgadi”. ES ir apņēmusies noteikt digitālos standartus, skaidri koncentrējoties uz datiem, tehnoloģijām un infrastruktūru. Lai būtu priekšgalā globālajā sacensībā par uzticamām, drošām un uz cilvēku vērstām tehnoloģijām, dalībvalstīm ir pilnībā un bez kavēšanās jāisteno kopīgi pieņemtie noteikumi. Tāpēc Komisija ātri vērsās pret jauno noteikumu novēlotu transponēšanu. Tā arī stingri rīkojās, lai aizsargātu personu pamattiesības.

Tehnoloģijas, kas darbojas cilvēku labā

2020. gada Eiropas Elektronisko sakaru kodekss ir digitālā vienotā tirgus galvenais elements, jo tas veicina savienojamību un labāk aizsargā patērētājus visā Eiropā. Tas nodrošina skaidrākus līgumus, pakalpojumu kvalitāti un konkurētspējīgus tirgus.

Komisija 2022. gada aprīlī nolēma vērsties Tiesā pret 10 dalībvalstīm par to, ka tās nav pilnībā transponējušas kodeksu valsts tiesību aktos. Vienlaikus 2022. gadā Komisija izbeidza pārkāpuma procedūras pret astoņām dalībvalstīm, jo tās bija pabeigušas transponēšanu. Galu galā tikai Īrija, Latvija, Polija, Portugāle un Slovēnija nebija paziņojušas par transponēšanas pasākumiem, un Komisija vērsās Tiesā ar lūgumu piemērot finansiālas sankcijas.

Taisnīga un konkurētspējīga digitālā ekonomika

[Direktīva par autortiesībām digitālajā vienotajā tirgū](#) un [direktīva par tiešsaistes televīzijas un radio programmām](#) modernizē ES autortiesību noteikumus attiecībā uz patērētājiem un autoriem, lai viņi varētu maksimāli izmantot digitālo pasauli. Direktīvas aizsargā tiesību subjektus un vienlaikus stimulē augstvērtīgāka satura radīšanu un apriti. Tās nodrošina lietotājiem plašāku saturu, samazinot darījumu izmaksas un atvieglinot radio un televīzijas programmu izplatīšanu visā ES.

Komisija turpināja pārkāpuma procedūras pret [14 dalīb valstīm](#) par to, ka tās nebija transponējušas Direktīvu par autortiesībām digitālajā vienotajā tirgū, un pret [11 dalīb valstīm](#) par to, ka tās nebija transponējušas Direktīvu par tiešsaistes televīzijas un radio programmām.

Lietā, ko Polija ierosināja pret Eiropas Parlamentu un Padomi, Eiropas Savienības Tiesa [apstiprināja](#) autortiesību direktīvas 17. panta spēkā esamību. Šis pants aizliedz platformām savu lietotāju vārdā rādīt nelicencētu, ar autortiesībām aizsargātu saturu. Tādēļ dalībvalstīm šis pants ir jāievieš valstu tiesību aktos.

Datu ekonomikas veicināšana

[Atvērto datu direktīvas](#) mērķis ir padarīt publiskā sektora sagatavotos un finansētos datus pieejamākus ikvienam atkalizmantošanai jebkuram jaunam nolūkam. Direktīva stimulē datu ietilpīgu inovāciju, piemēram, laikapstākļu vai mobilitātes lietotņu, izstrādi. Tā palielina pārredzamību, atverot piekļuvi publiski finansētiem pētniecības datiem, un atbalsta jaunas tehnoloģijas, tostarp mākslīgo intelektu.

Komisija 2022. gadā veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret 12 [dalībvalstīm](#) par to, ka tās nav transponējušas direktīvu valstu tiesību aktos. Vienlaikus pret astoņām dalībvalstīm pārkāpuma procedūras tika slēgtas, jo valstis bija paziņojušas Komisijai par pilnīgu transponēšanu.

Atvērta, demokrātiska un ilgtspējīga digitālā sabiedrība

Pārskatītā [Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva](#) reglamentē visu audiovizuālo plašsaziņas līdzekļu — gan tradicionālo TV raidījumu, gan pakalpojumu pēc pieprasījuma — koordināciju ES mērogā. Tās noteikumu mērķis ir izveidot digitālajam laikmetam piemērotu tiesisko regulējumu, tādējādi radot drošāku, taisnīgāku un daudzveidīgāku audiovizuālo vidi.

Komisija 2022. gadā prioritārā kārtā turpināja īstenot direktīvu. Tā varēja izbeigt lietas pret septiņām dalībvalstīm, jo tās transponēja direktīvu. Tomēr pret [Īriju](#) lietu nevarēja izbeigt, un Komisijai bija jāvērsas Tiesā.

Mediju plurālisma pamatā ir iespēja plašsaziņas līdzekļu pakalpojumu sniedzējiem brīvi un neatkarīgi strādāt visā ES. [ES telekomunikāciju noteikumi](#) paredz, ka mediju pakalpojumu sniedzējiem jābūt iespējai piekļūt tirgum saskaņā ar nediskriminējošiem, objektīvi pamatotiem un samērīgiem noteikumiem un saskaņā ar iepriekš zināmiem nosacījumiem.

Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Ungāriju](#) par to, kā tā piešķir radiofrekvenču spektra tiesības. Komisija uzskatīja, ka Ungārijas Plašsaziņas līdzekļu padomes lēmums atteikt radiostacijas tiesību atjaunošanu ir nesamērīgs un nepārredzams un tādējādi ir pretrunā ES tiesību aktiem. Komisija apgalvoja, ka Ungārija ar savu rīcību ir pārkāpusi arī vārda brīvību, kas noteikta ES Pamattiesību hartā.

Patērētāju un uzņēmumu aizsardzība

ES noteikumi nodrošina augstu aizsardzības līmeni patērētājiem, vienotajā tirgū pērkot preces, digitālo saturu un digitālos pakalpojumus.

Ar [Labākas izpildes un modernizācijas direktīvu](#) ir pastiprināti spēkā esošie noteikumi. Direktīva ieviesa lielāku pārredzamību digitālajā vidē un paziņojumos par cenu samazināšanu. Tā arī pastiprināja sodus un tiesiskās aizsardzības līdzekļus patērētāju tiesību pārkāpumu gadījumā. Jaunie noteikumi palielina juridisko noteiktību gan patērētājiem, gan tirgotājiem. Komisija uzsāka pārkāpuma procedūras pret 22 dalībvalstīm par to, ka tās savlaicīgi netransponēja direktīvu. Astoņas no šīm lietām varēja slēgtas jau vēlāk 2022. gadā.

[Digitālā satura direktīvu](#) un [Preču pārdošanas direktīvu](#) piemēro patērētāju līgumiem, kas noslēgti pēc 2022. gada 1. janvāra. Komisija 2022. gadā veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret [Poliju](#), [Slovēniju](#) un [Slovākiju](#) par to, ka tās nav pilnībā transponējušas šos ES noteikumus valstu tiesību aktos. Komisijas izpildes panākšanas darbību rezultātā visas dalībvalstis, izņemot Slovākiju, bija paziņojušas par šo noteikumu pilnīgu transponēšanu līdz 2022. gada beigām. Tas ir uzlabojis patērētāju aizsardzību, pērkot

preces vai digitālo saturu no jebkuras dalībvalsts, un palielinājis juridisko noteiktību uzņēmumiem.

Pieejami produkti, pakalpojumi un tīmekļa vietnes

[Eiropas Piekļūstamības akta](#) mērķis ir izveidot kopīgus noteikumus par piekļūstamiem produktiem un pakalpojumiem ES, tādējādi samazinot izmaksas. Personām ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem produkti un pakalpojumi tirgū būs pieejamāki.

Komisija uzsāka [24 pārkāpuma procedūras](#), jo dalībvalstis nebija transponējušas šos noteikumus noteiktajā termiņā. Komisija arī turpināja atbalstīt dalībvalstis to centienos pabeigt transponēšanu, organizējot seminārus ar valstu pārvaldes iestādēm.

[Tīmekļa piekļūstamības direktīvā](#) ir noteikts, ka publisko struktūru tīmekļvietnēm un mobilajām lietotnēm jābūt piekļūstamām ikvienam, tostarp cilvēkiem ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem. Piemēram, šajās vietnēs un lietotnēs jābūt piekļūstamības paziņojumam, kurā norādīta kontaktinformācija atsauksmēm un sūdzībām nepiekļūstama satura gadījumā.

Komisija publicēja direktīvas ietekmes un īstenošanas [novērtējumu](#), tostarp [viegli lasāmus](#) kopsavilkumus. Konstatējumi liecina, ka direktīva tika izstrādāta un īstenota efektīvi un uzlabota piekļuve tiešsaistes publiskajiem pakalpojumiem un informācijai Eiropas Savienībā, stiprinot sociālo un digitālo iekļaušanu. Rezultāti arī parādīja, ka vēl ir jāpanāk praktiski panākumi attiecībā uz visām publiskā sektora tīmekļa vietnēm un mobilajām lietotnēm, lai tās būtu pilnībā pieejamas cilvēkiem ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem.

Ļaut palielināties vienotā tirgus izaugsmei

Nepareiza vai nepilnīga ES noteikumu piemērošana joprojām rada šķēršļus vienotajā tirgū. Tas rada izmaksas uzņēmumiem un patērētājiem. Nepareiza noteikumu piemērošana rada sarežģītību un administratīvo slogu, kā arī izkropļo konkurenci, apdraudot vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem visā ES.

Izpildes panākšanas darbības ir vērstas arī uz tām transversālajām jomām, kurām ir potenciāls atvieglot ieguldījumus, lai paātrinātu atveseļošanas dažādās ekonomikas ekosistēmās, piemēram, pakalpojumu, tostarp profesiju, brīvas preču aprites un publiskā iepirkuma jomā.

Komisija arī turpināja izpildes panākšanas centienus, lai publiskās iestādes laikus samaksātu par iegādātajām precēm un pakalpojumiem, izvairoties no maksājumu kaskādveida kavējumiem visā piegādes ķēdē, jo īpaši veselības aprūpes nozarē. Komisija proaktīvi uzrauga progresu attiecībā uz Beļģiju, Grieķiju, Spāniju, Itāliju, Portugāli un Slovākiju, kuras joprojām nesasniedz [maksājumu kavējumu direktīvas](#) mērķus.

Lai nodrošinātu, ka valsts iestādes laikus maksā par iegādātajām precēm un pakalpojumiem, Komisija stingri vērsās pret divām dalībvalstīm — tā turpināja pārkāpuma procedūru pret [Grieķiju](#) par pastāvīgiem trūkumiem veselības nozarē un aicināja Itāliju izpildīt Tiesas [spriedumu](#), kurā apstiprināts, ka Itālija saistībā ar novēlotiem maksājumiem ir pārkāpusi ES tiesību aktus. Pēc centieniem saskaņot savu pārbaudes procedūru ar maksājumu kavējumu direktīvu Komisija izbeidza vēl vienu pārkāpuma procedūru pret Itāliju.

Komisija arī saglabāja modrību, lai novērstu dalībvalstu eksporta ierobežojumus saistībā ar iebrukumu Ukrainā. Ātra un stingra Komisijas rīcība izpildes panākšanā nodrošināja, ka vienotais tirgus turpināja darboties.

Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret [Ungāriju](#) par būvmateriālu eksporta ierobežošanu. Komisija arī uzsāka procedūru pret [Ungāriju](#) par augstāku degvielas cenu noteikšanu transportlīdzekļiem, kam ir ārvalstu numura zīme, salīdzinājumā ar Ungārijā reģistrētajiem transportlīdzekļiem. 2022. gada beigās Ungārija izbeidza šo pārkāpumu.

Pārredzama informācija par uzņēmumiem un informācija, kas domāta uzņēmumiem

Pieaugot pāri robežām strādājošu uzņēmumu skaitam, izšķiroši nozīmīga ir viegla piekļuve informācijai par uzņēmumiem dažādās dalībvalstīs. [ES tiesību aktos](#) ir noteikts, ka dalībvalstīm savi uzņēmumu reģistri ir jāsasaista ar Uzņēmējdarbības reģistru savstarpējās savienojamības sistēmu (*Business Registers Interconnection System, BRIS*). Tā sekmē pārrobežu darbības un padara procedūras lētākas un mazāk laikietilpīgas uzņēmumiem. Sistēma dod iespēju fiziskām personām, uzņēmumiem un uzņēmējiem iegūt informāciju par uzņēmumiem. Ar [ES noteikumiem](#) sabiedrību tiesībās tika ieviesti arī digitālie rīki un procesi. Tagad uzņēmēji tiešsaistē var izveidot sabiedrības ar ierobežotu atbildību.

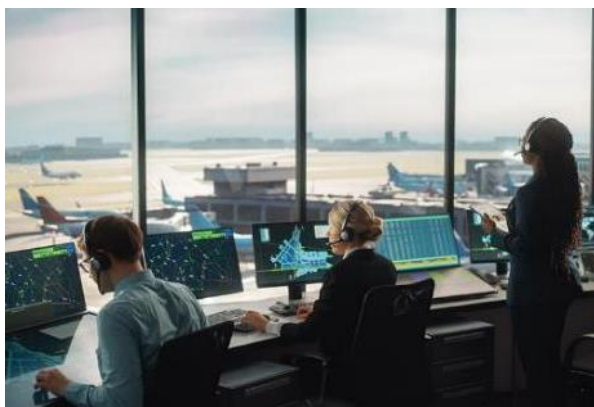

Komisija 2022. gadā sāka pārkāpuma procedūras pret 10 dalībvalstīm par to, ka tās nav savlaicīgi transponējušas [sabiedrību tiesību digitalizācijas direktīvu](#) valstu tiesību aktos. Komisijas ātri veikto izpildes panākšanas darbību rezultātā šajās un citās lietās 19 dalībvalstis bija pabeigušas šo noteikumu transponēšanu līdz 2022. gada beigām. Komisija arī izbeidza pārkāpuma procedūru pret Bulgāriju, jo tā bija pabeigusi sava uzņēmumu reģistra savienošanu ar Uzņēmējdarbības reģistru savstarpējās savienojamības sistēmu (*BRIS*).

Digitālās transporta sistēmas

Digitalizācija var padarīt transportu drošāku, efektīvāku un ilgtspējīgāku. Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas piedāvā jaunas iespējas visiem pasažieru un kravu pārvadājumu veidiem. Turklāt esošo tehnoloģiju integrēšana jaunās tehnoloģijās var radīt jaunus pakalpojumus.

Piemēram, attiecībā uz autotransportu [Eiropas ceļu lietotāju nodevu elektroniskās iekasēšanas direktīva](#) nodrošina, ka ceļu lietotāju nodevu iekasēšanas pakalpojumi ir savstarpēji izmantojami uz visiem ES autocelšiem. Tā sniedz ceļu lietotājiem iespēju samaksāt ceļa nodevas visā ES, balstoties uz vienu un to pašu abonēšanas līgumu ar vienu pakalpojuma sniedzēju un izmantojot vienu transportlīdzeklī uzstādītu iekārtu. Komisija ieviesa direktīvu, izmantojot vairākas pārkāpumu procedūras.

Aviācijas drošuma jomā [datu pārraides pakalpojumi](#) ir sakari starp gaisa kuģi un zemes kontrolcentru, kas papildina balss sakarus, kas parasti tiek izmantoti gaisa satiksmes vadībā. Komisija izbeidza pārkāpumu procedūras pret Franciju un Kipru šajā jomā. Atbilstība sniedz sabiedrībai konkrētus ieguvumus — tā kā balss sakaru kanāli kļūst arvien pārslogoti, datu pārraides pakalpojumi palielina pilotu-kontrolleru sakaru efektivitāti, tādējādi pielāgojoties gaisa satiksmes līmeņa pieaugumam Eiropā.

Attiecībā uz ceļu lietotāju nodevu elektronisko iekasēšanu Komisija uzsāka pārkāpuma procedūras pret [Vāciju](#), [Itāliju](#) un [Somiju](#) par to, ka tās nav pilnībā transponējušas ES noteikumus. Tā ierosināja citas pārkāpuma lietas pret [11 dalīb valstīm](#) šajā jomā.

Attiecībā uz datu pārraides pakalpojumiem Komisija vērsās Tiesā pret [Grieķiju](#), [Maltu](#) un [Slovākiju](#) par to, ka tās nesniedza šos pakalpojumus gaisa kuģiem, kas lido to pārziņā esošajā gaisa telpā.

Ekonomika, kas strādā cilvēku labā

“Sociālā tirgus ekonomika mudina mūs visus gūt panākumus, vienlaikus nodrošinot atbalstu sūrākos brīžos, kādi var gadīties ikviena cilvēka dzīvē.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā runā par stāvokli Savienībā 2022. gadā.

Cilvēki un darījumdarbība ES var uzplaukt tikai tad, ja ekonomika darbojas to labā. ES unikālā sociālā tirgus ekonomika palīdz valstu ekonomikai augt un samazina nabadzību un nevienlīdzību. Kopīgi pieņemto noteikumu nepilnīga īstenošana vai nepareiza piemērošana mazina mūsu ekonomikas potenciālu un apgrūtina mazos un vidējos uzņēmumus, kā arī ierobežo patērētāju un darba ņēmēju tiesības. Komisija ievieša ES tiesību aktus visdažādākajās politikas jomās, lai novērstu šos riskus.

Darba apstākļi

Taisnīgi un cienīgi darba apstākļi ir galvenais Eiropas sociālās tirgus ekonomikas elements. ES ir pieņēmusi minimālos standartus, ko piemēro visās dalībvalstīs attiecībā uz [darba laiku](#), [nepilna darba laika darbu](#) un [darbu uz noteiktu laiku](#), kā arī [pagaidu darba aģentūrām](#). Komisija 2022. gadā veica vairākus pasākumus, lai panāktu šo noteikumu izpildi. Tā uzsāka [pārkāpuma lietas pret 19 dalībvalstīm](#) par to, ka tās laikus nebija transponējušas [ES noteikumus](#) par pārredzamiem un paredzamiem darba apstākļiem. Pēc sūdzības saņemšanas Komisija arī vērsās pret [Īriju](#) saistībā ar darba ņēmēju tiesību īstenošanu saskaņā ar [Eiropas Uzņēmumu padomes direktīvu](#), kuras mērķis ir nodrošināt, ka darbiniekiem, kas strādā uzņēmumos, kuri darbojas visā ES, ir tiesības saņemt informāciju un apspriesties par starptautiskiem jautājumiem.

Veselības aizsardzība un drošība darbā

ES ir izstrādājusi plašu noteikumu kopumu par drošību un veselības aizsardzību darbā, lai nodrošinātu darba ņēmēju augsta līmeņa aizsardzību. Veselīgi un droši darba apstākļi rada veselīgu un produktīvu darbaspēku. Komisijas izpildes pasākumos galvenā uzmanība tika pievērsta savlaicīgai ES darba aizsardzības noteikumu transponēšanai valstu tiesību aktos. Komisija slēdza 19 pārkāpuma procedūras, jo dalībvalstis bija transponējušas attiecīgās direktīvas. Šie noteikumi attiecās uz [kancerogēnu un mutagēnu direktīvas](#) atjauninājumiem, [piekto sarakstu ar darbavietā pieļaujamās eksponētības orientējošām robežvērtībām](#) un direktīvu tehniska rakstura pielāgojumiem [individuālo aizsardzības līdzekļu](#), [bioloģisko aģentu](#) un [medicīniskās aprūpes uz kuģiem](#) jomā.

Lai valstu pasākumus ātri saskaņotu ar [ceturto sarakstu ar darbavietā pieļaujamās iedarbības orientējošām robežvērtībām](#), Komisija turpināja pirmspārkāpuma procedūras (*EU Pilot*) ar 13 dalībvalstīm. Pateicoties šim dialogam, divas dalībvalstis 2022. gadā panāca atbilstību direktīvai. Visas pārējās dalībvalstis, izņemot vienu, ir apņēmušās saskaņot savus tiesību aktus ar ES noteikumiem. Komisija arī izmantoja *EU Pilot* procedūras ar 15 dalībvalstīm attiecībā uz atjauninātās [Kancerogēnu un mutagēnu direktīvas](#) (*Direktīva 2017/2398*) transponēšanas atbilstību. Divas dalībvalstis jau 2022. gada beigās pielāgoja savus noteikumus, lai nodrošinātu to atbilstību.

Darbaspēka mobilitāte

[Darba ņēmēju brīva pārvietošanās](#) ir viena no ES pamatbrīvībām. Tā ietver ne tikai tiesības strādāt citā dalībvalstī, bet arī tiesības meklēt darbu citā dalībvalstī un šajā nolūkā uzturēties šajā dalībvalstī.

ES pilsoņiem ir tiesības uzturēties citā dalībvalstī trīs mēnešus, un vienīgā prasība ir derīga personu apliecinoša dokumenta esamība. Pēc trim mēnešiem ES dalībvalstīm ir jāļauj ES darba meklētājiem uzturēties saprātīgu laiku pēc tam, kad viņi ir reģistrējušies nodarbinātības dienestos. Tam būtu jāļauj viņiem atrast darbu, kas atbilstu viņu kvalifikācijai, un veikt nepieciešamos pasākumus, lai sāktu darbu. Tikai tad, kad ir pagājis saprātīgs laikposms, uzņēmējas dalībvalstis var pieprasīt, lai darba meklētāji pierāda savas patiesās izredzes atrast darbu, ja viņi vēlas palikt ilgāk.

Pēc pilsoņa sūdzības Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret [Beļģiju](#), jo Beļģijas tiesību aktos ir noteikts, ka ES darba meklētājiem ir jāpierāda, ka viņiem ir patiesas izredzes atrast darbu tūlīt pēc pirmajiem trim uzturēšanās mēnešiem Beļģijā.

Citā darbaspēka mobilitātes lietā, par kuru Komisiju informēja sūdzības iesniedzēji, [Grieķija](#) piekrita grozīt savus tiesību aktus pēc tam, kad Komisija bija veikusi pārkāpuma procedūras, kas ļāva ES pilsoņiem ieņemt vadošus amatus Grieķijas Parlamentā.

Sociālā nodrošinājuma koordinēšana

ES tiesību akti koordinē dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmas, lai garantētu cilvēku pārvietošanās brīvības efektīvu īstenošanu. Tas palīdz uzlabot sociālā nodrošinājuma aizsardzības standartus cilvēkiem, kuri pārvietojas ES teritorijā.

Tiesa 2022. gada 16. jūnijā apstiprināja Komisijas nostāju pārkāpuma procedūrā pret Austriju. Austrija bija ieviesusi ģimenes pabalstu indeksāciju, kas paredz dažādas šo pabalstu summas atkarībā no attiecīgā bērna dzīvesvietas ES. Tiesa nosprieda, ka šī indeksācija ir pretrunā ES tiesību aktiem par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu. Austrija veica atbilstošas darbības, lai izpildītu spriedumu. Komisija arī uzsāka līdzīgu pārkāpuma procedūru pret Vāciju.

Labāka informācija un palīdzība pilsoņiem un uzņēmumiem

Ņemot vērā Krievijas iebrukuma Ukrainā sekas, 2022. gadā vairāk nekā jebkad agrāk bija svarīgi, lai privātpersonas un uzņēmumi varētu turpināt paļauties uz vienotā tirgus piedāvātajām iespējām. Sadarbība starp Komisiju un dalībvalstīm ir ātrākais veids, kā novērst brīvas pārvietošanās šķēršļus. Vienotā tirgus pārvaldības instrumenti, piemēram, portāls "Tava Eiropa", "Tavs Eiropas padomdevējs" un iekšējā tirgus problēmu risināšanas tīkls SOLVIT sniedz skaidru informāciju, palīdzību un problēmu risināšanas pakalpojumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem šajos jautājumos.

Šie instrumenti dod iespēju gan privātpersonām, gan uzņēmumiem pilnā mērā izmantot viņiem sniegtās ES tiesības vienotajā tirgū. Turklāt pierādījumi, kas iegūti ar šo rīku starpniecību, palīdz identificēt un novērst jebkādas pastāvošās problēmas. SOLVIT 2022. gadā palīdzēja vairāk nekā 2400 iedzīvotājiem un uzņēmumiem risināt viņu problēmas. Iedzīvotāji un uzņēmumi gandrīz 28 000 reižu apmeklēja portālu "Tavs Eiropas padomdevējs", lai uzzinātu par savām tiesībām vienotajā tirgū.

Labāks profesiju regulējums un kvalifikāciju atzīšana

Samērīguma novērtēšanas direktīva uzliek dalībvalstīm pienākumu nodrošināt, ka visas prasības attiecībā uz profesijām, ko tās ievieš vai groza, ir nepieciešamas un līdzsvarotas. Sarežģīti valstu noteikumi apgrūtina kvalificētiem kandidātiem piekļuvi plašam profesiju klāstam vai šādu profesiju praktizēšanu. Komisija pieņēma pārkāpumu lēmumus attiecībā uz piecām dalībvalstīm, lai nodrošinātu noteikumu pilnīgu un pareizu transponēšanu.

Direktīva par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu ļauj profesionāļiem vieglāk sniegt pakalpojumus visā Eiropā, vienlaikus garantējot labāku patērētāju un iedzīvotāju aizsardzību. Komisija stingri vērsās pret dalībvalstīm, kurās direktīva joprojām tika pārkāpta, tostarp vajadzības gadījumā vērsoties pret tām Tiesā. Tā varēja slēgt lietas pret Itāliju, Austriju un Zviedriju, kur profesionāļi tagad pilnībā var izmantot attiecīgās priekšrocības.

Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Beļģiju](#) par to, ka tā nav transponējusi samērīguma novērtēšanas direktīvu, savukārt slēdza procedūras pret Kipru un Latviju. Tomēr Komisija nolēma sākt procedūras pret [Kipru](#), [Spāniju](#) un [Latviju](#) par šo noteikumu nepareizu transponēšanu. Attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju atzīšanu Komisija vērsās Tiesā pret [Portugāli](#) un [Slovākiju](#). Pirmā no šīm divām lietām attiecas uz jautājumiem, kas minēti sūdzībā. Komisija arī uzsāka lietas pret [Beļģiju](#), [Griekiju](#) un [Maltu](#) par šo noteikumu nepareizu transponēšanu.

Dzīvotspējīgu uzņēmumu bankrota novēršana

[Direktīvas par pārstrukturēšanu un maksātnespēju](#) mērķis ir novērst agrīnu bankrotu un radīt labvēlīgu vidi maksātnespējīgiem uzņēmumiem, lai tie varētu nostāties uz kājām. Tas nodrošina apstākļus, lai dzīvotspējīgi uzņēmumi, kas nonākuši finansiālās grūtībās, varētu veikt agrīnu pārstrukturēšanu. Jaunie noteikumi arī palielina maksātnespējas procedūru efektivitāti un veicina elektronisko saziņas līdzekļu izmantošanu. Komisija uzsāka pārkāpuma procedūras pret [10 dalībvalstīm](#) par direktīvas netransponēšanu.

Finanšu pakalpojumi

Finanšu pakalpojumi ir vienotā tirgus galvenais pīlārs. ES noteikumi nodrošina, ka finanšu starpnieki un finanšu tirgi tiek pienācīgi regulēti un uzraudzīti, lai nodrošinātu stabilitāti, konkurētspēju un pārredzamību. Tie aptver galvenos finanšu tirgu dalībniekus, piemēram, bankas, apdrošinātājus, ieguldījumu brokeru sabiedrības, aktīvu pārvaldītājus un citus finanšu starpniekus.

Nesen atjaunināto ES noteikumu mērķis ir nodrošināt, ka šie finanšu starpnieki ir vēl noturīgāki un labāk uzraudzīti, lai palielinātu to spēju novērst tādu krīžu sekas kā pandēmija vai karš Ukrainā. Noteikumu mērķis ir arī atbalstīt ekonomikas izaugsmi, vienlaikus samazinot ietekmi uz vidi un ņemot vērā sociālo dimensiju. Komisija slēdza 26 pārkāpuma procedūras pēc tam, kad dalībvalstis bija pilnībā transponējušas dažādas direktīvas šajā jomā.

Komisija uzsāka 37 pārkāpuma procedūras pret dalībvalstīm, kuras nebija pilnībā transponējušas dažādas direktīvas par finanšu starpniekiem, proti, attiecībā uz:

- [kapitāla tirgu atgūšanos](#);
- finanšu instrumentu un ieguldījumu fondu [ilgtspējas izvērtēšanu](#);
- kolektīvo ieguldījumu uzņēmumu [pamatinformācijas dokumentiem](#).

Komisija [turpināja īstenot](#) deviņas [pārkāpuma procedūras](#) saistībā ar ES noteikumiem par [fondu pārrobežu izplatīšanu](#), [kolektīvās finansēšanas platformām](#) un [revīzijām](#).

Neliela apjoma maksājumi

Neliela apjoma maksājumiem ir liela nozīme Eiropas ekonomikā. Efektīvas neliela apjoma maksājumu sistēmas ir būtiskas vairāku nozaru netraucētai darbībai, tostarp mazumtirdzniecībai, starpuzņēmumu maksājumiem, komunālajiem pakalpojumiem un īres maksājumiem utt. [Pārskatītā maksājumu pakalpojumu direktīva \(MPD2\)](#) un [Vienotās euro maksājumu telpas \(SEPA\) regula](#) ir divi no ES tiesību aktiem, kas nosaka noteikumus par neliela apjoma maksājumu sistēmām.

Komisija uzsāka pirmspārskāpuma procedūru (*EU Pilot*) ar 20 dalībvalstīm par to, kā tās ir transponējušas MPD2. Komisija kopā ar dalībvalstīm arī turpināja izpildes panākšanas centienus, lai novērstu [IBAN diskrimināciju](#); šāda diskriminācija notiek tad, ja kontus citās dalībvalstīs nevar izmantot, lai veiktu tiešo debetu vai pārskaitītu līdzekļus iekšzemes maksājumu pakalpojumiem, un tādējādi tiek pārkāpta *SEPA* regula.

Pārraudzīt, kā valstu iestādes piemēro ES finanšu pakalpojumu noteikumus

ES tiesību akti pilnvaro [Eiropas uzraudzības iestādes](#) (EUI) izmeklēt iespējamus ES tiesību aktu pārkāpumus vai nepiemērošanu, ko veikušas valsts iestādes, kuras darbojas to pārraudzībā. Ja izmeklēšanā atklājas, ka valsts iestāde nav pienācīgi pildījusi savu uzraudzības uzdevumu, attiecīgā EUI var sniegt ieteikumus, lai novērstu tās konstatētos trūkumus. Pasākumus, ko valsts uzraudzības iestāde veic, lai novērstu šos trūkumus, uzrauga Komisija, kas var sniegt atzinumus, ja netiek ievēroti EUI ieteikumi. Komisija 2022. gadā pieņēma [oficiālu atzinumu](#), pieprasot Slovērijas apdrošināšanas uzraudzības iestādei pilnībā izpildīt savus pienākumus saskaņā ar ES prudenciālās uzraudzības režīmu attiecībā uz apdrošināšanas un pārapdrošināšanas sabiedrībām ES ([Maksātspēja II](#)). Šis atzinums ir saskaņā ar [Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes tajā pašā gadā sniegto ieteikumu](#).

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana un teroristu finansēšana

Cīņa pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu veicina drošību, kā arī starptautiskās finanšu sistēmas integritātes aizsardzību. Tāpēc ES nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas noteikumu efektīva īstenošana joprojām ir Komisijas izpildes politikas centrālais uzdevums.

Lielāka pārredzamība ir būtiska, lai cīnītos pret uzņēmumu ļaunprātīgu izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā. Tādēļ dalībvalstīm jānodrošina, ka informācija par šo uzņēmumu īstajiem (faktiskajiem) īpašniekiem, glabājas centrālā reģistrā. Precīzs informācijas sniegšanas režīms, kas ir pārredzams attiecībā uz uzņēmumu faktiskajiem īpašniekiem un kontroles struktūrām, palielina ieguldītāju un sabiedrības uzticēšanos finanšu tirgiem.

Lai panāktu ES noteikumu par faktisko īpašumtiesību reģistrāciju izpildi, Komisija uzsāka pirmspārskāpuma procesu (EU Pilot) ar visām dalībvalstīm. Tā arī uzsāka pārskāpuma procedūras pret [Spāniju](#), [Itāliju](#) un [Latviju](#) par faktisko īpašnieku reģistru noteikumu netransponēšanu, neatbilstību un nepareizu piemērošanu. Vienlaikus Komisija varēja slēgt 11 pārskāpuma procedūras, jo iesaistītās dalībvalstis bija pabeigušas transponēt [Piekto nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas direktīvu](#), tostarp noteikumus par faktisko īpašnieku reģistriem.

[ES noteikumi](#) paredz kriminālatbildību par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, ja tā veikta ar nodomu un ir bijis zināms, ka attiecīgie līdzekļi ir iegūti noziedzīgā darbībā. Tie atvieglo policijas un tiesu iestāžu sadarbību starp ES valstīm un neļauj noziedzniekiem izmantot saudzīgākas tiesību sistēmas. Komisija īstenoja šos noteikumus, turpinot lietu pret [Beļģiju](#) un uzsākot lietas pret [Lietuvu](#), [Latviju](#), [Maltu](#) un [Portugāli](#) par to, ka tās nav tos transponējušas valsts tiesību aktos.

Mobilitāte un transports

[Jauni noteikumi](#) ES autotransporta nozarē nodrošina līdzsvaru starp transportlīdzekļu vadītāju sociālo aizsardzību un pārvadātāju brīvību sniegt pārrobežu pārvadājumu pakalpojumus. ES tiesību akti par transportlīdzekļu vadītāju [norīkošanu darbā](#) reglamentē situācijas, kad darba devējs nosūta transportlīdzekļu vadītājus uz laiku sniegt pakalpojumu citā dalībvalstī. Šie noteikumi nodrošina, ka norīkoti transportlīdzekļu vadītāji saņem atalgojumu uzņēmējā dalībvalstī par laikposmu, kurā viņi ir norīkoti darbā. Tās arī saskaņo inspekcijas pasākumus visā ES.

Tā kā dažas dalībvalstis šos noteikumus vēl nebija transponējušas, Komisija turpināja pārskāpuma lietas pret [astonām dalībvalstīm](#), lai norīkoti autovadītāji pēc iespējas ātrāk varētu izmantot savas priekšrocības. Komisija arī turpināja pārskāpuma procedūras pret [Griekiju](#) par to, ka tā nav ievērojusi ES noteikumus par [pārbaudēm uz ceļiem](#), un pret [Dāniju](#) par [kabotāžas noteikumu](#) neievērošanu attiecībā uz autobusu pasažieru pārvadājumiem.

Attiecībā uz jūras transportu Komisija turpināja pārskāpuma procedūru pret [Portugāli](#) par ES drošības un vides noteikumu par [kuģu aprīkojumu](#) nepareizu piemērošanu. Turklāt pēc sūdzības, kas attiecās uz darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un pakalpojumu sniegšanas brīvību jūrniecības nozarē, Komisija aicināja [Maltu](#) pareizi piemērot ES tiesību aktus attiecībā uz tās ostas darbinieku režīmu.

Iekšzemes ūdensceļu transports ir konkurētspējīga alternatīva autotransportam un dzelzceļa transportam. Tas arī palīdz samazināt satiksmi pārslogotos autoceļu tīklos blīvi apdzīvotos reģionos. Komisija panāca ES noteikumu izpildi šajā jomā, turpinot pārskāpuma procedūras pret [Čehiju](#), [Spāniju](#), [Luksemburgu](#), [Poliju](#), [Portugāli](#) un [Slovēniju](#) par to, ka tās nav transponējušas valsts tiesību aktos ES noteikumus par [profesionālās kvalifikācijas atzīšanu kuģošanā pa iekšzemes ūdensceļiem](#). Ar šiem noteikumiem tika izveidota standartizēta sistēma to cilvēku sertificēšanai un atzīšanai, kuri kuģo pa iekšzemes ūdensceļiem, ļaujot sertifikātu turētājiem darboties visā ES.

Komisija arī sāka pārkāpuma procedūras pret [Vāciju](#), [Horvātiju](#), [Ungāriju](#) un [Austriju](#) par to, ka tās Donavas komisijā nerīkojās, pamatojoties uz ES nostāju. Šīs starptautiskās organizācijas kompetencē ir Donavas upes kuģošanas režīms. Četras dalībvalstis bez iepriekš noteiktas ES nostājas balsoja par jautājumiem, kuros ES ir ekskluzīva ārējā kompetence, un tas ir pretrunā ES Līgumos nostiprinātajam lojālas sadarbības principam.

Tiešie nodokļi

Vienotais tirgus garantē pilsoņiem un uzņēmumiem brīvību pārvietoties, darboties un ieguldīt pāri valstu robežām. Tomēr, tā kā valstu tiesību akti tiešo nodokļu jomā nav saskaņoti un pastāv atšķirības dalībvalstu nodokļu sistēmās, joprojām pastāv iespējas agresīvai nodokļu plānošanai un nodokļu apiešanai. Lai novērstu netīšas nodokļu neuzlikšanas gadījumus šādas prakses rezultātā, dalībvalstis, izmantojot ES direktīvas, cieši sadarbojas un tuvina valstu noteikumus.

Viena no galvenajām direktīvām šajā jomā, kas tieši iespaido vienotā tirgus darbību, ir [direktīva par noteikumiem nodokļu apiešanas prakses novēršanai](#). Komisija 2022. gadā sekmīgi panāca šo noteikumu izpildi: pirmkārt, nodrošinot to pilnīgu transponēšanu Bulgārijas, Čehijas, Vācijas, Īrijas un Spānijas tiesību aktos, kā arī to, ka noteikumus pareizi transponē Bulgārija un Kipra,

kuras pēc pārkāpuma procedūrām saskaņoja savus tiesību aktus.

Komisija veica turpmākas darbības pret [Grieķiju un Spāniju](#) par to, ka tās nav transponējušas direktīvas noteikumus par reversām hibrīdneatbilstībām. Šie noteikumi liedz nodokļu maksātājiem izmantot atšķirības starp nodokļu sistēmām, lai maksātu mazākus nodokļus vai nemaksātu nodokļus, un tādējādi novērš nodokļu bāzes samazināšanos.

Komisijas izpildes panākšanas darba rezultātā vairākas citas dalībvalstis saskaņoja savus tiesību aktus ar ES tiešo nodokļu noteikumiem — Beļģija atcēla diskriminējošus aprēķinus attiecībā uz ienākumiem no īpašuma, kas atrodas ārvalstīs, Spānija pārtrauca diskriminējošu nodokļu uzlikšanu nerezidentu bezpeļņas organizācijām un to iemaksu veicējiem un līdzekļu devējiem un Grieķija atrisināja atšķirīgo nodokļu režīmu, pamatojoties uz kritēriju par vietu (valsts), kurā atrodas mantotie aktīvi vai ieguldījumi.

Pēc vairākām sūdzībām, kas saņemtas no iedzīvotājiem, Komisija veica izpildes panākšanas darbības pret [Vāciju](#), lai tās noteikumus par pabalstu aprēķināšanu pārrobežu darba ņēmējiem saskaņotu ar ES tiesību aktiem, tādējādi izvairītos no diskriminācijas. Noteikumi radīja nelabvēlīgāku situāciju darba ņēmējiem, kurus nodarbina Vācijā, bet kuri dzīvo kaimiņvalstīs, attiecībā uz darba un slimības pabalstiem un bezdarbnieka pabalstiem, tādējādi pārkāpjot [ES noteikumus](#) par [darba ņēmēju brīvu pārvietošanos](#).

Komisija atrisināja lietu pret [Spāniju](#) par nesamērīgu sodu piemērošanu Spānijas nodokļu maksātājiem par to, ka viņi nav iesnieguši deklarāciju par ārvalstīs turētiem aktīviem, izmantojot tiešsaistes veidlapu ("Modelo 720"). Pēc tam, kad Tiesa apstiprināja Komisijas nostāju, Spānija grozīja savus tiesību aktus saskaņā ar kapitāla brīvas aprites principu. Par šo lietu tika iesniegts arī lūgumraksts Eiropas Parlamentam.

Netiešie nodokļi

ES noteikumu par PVN un akcīzes nodokļiem mērķis ir novērst to, ka uzņēmumiem vienā ES valstī ir negodīgas nodokļu priekšrocības salīdzinājumā ar uzņēmumiem citās ES valstīs. Tādējādi noteikumi palīdz izvairīties no konkurences izkropļojumiem vienotajā tirgū. Lai aizsargātu preču brīvu apriti, ES tiesību akti nodrošina, ka ar automobiļiem saistītie nodokļi nediskriminē automašīnas, kas ievestas no citas ES valsts.

Komisija vērsās Tiesā pret [Maltu](#) par to, ka tā iekasēja lielāku ikgadējo nodokli par lietotu automobiļu, kas Maltā ievesti no citām ES valstīm pēc 2009. gada 1. janvāra, reģistrāciju nekā nodoklis, kas samaksāts par līdzīgiem automobiļiem, kuri Maltā jau reģistrēti pirms minētā datuma.

Komisija 2022. gadā īpašu uzmanību pievērta tam, lai uzraudzītu dalībvalstu centienus īstenot [pārskatīto vienoto satvaru akcīzes precēm](#), piemēram, alkoholam, tabakai un enerģijai. Šie noteikumi uzlabo akcīzes preču brīvu apriti vienotajā tirgū, vienkāršojot akcīzes preču eksportu un importu un mijiedarbību starp tirgotājiem. Tās arī nodrošina, ka tiek iekasēts pareizais nodoklis.

Komisija arī uzraudzīja, kā tiek īstenoti [pārskatītie noteikumi par akcīzes nodokli spirtam](#), kas piemērojami kopš 2022. gada 1. janvāra. Ar šiem noteikumiem ir izveidota kopēja sertifikācijas sistēma mazajiem ražotājiem, lai atvieglotu to piekļuvi zemām akcīzes nodokļa likmēm visā ES.

Komisija uzsāka pārkāpuma procedūras pret 16 dalībvalstīm un veica turpmākas darbības procedūrā pret [Beļģiju](#), [Griekiju](#), [Latviju](#), [Luksemburgu](#) un [Portugāli](#) par to, ka tās nebija paziņojušas par valsts pasākumiem, ar kuriem pilnībā transponē pārskatīto kopējo regulējumu attiecībā uz akcīzes precēm. Komisija uzsāka pārkāpuma procedūras pret 11 dalībvalstīm un turpināja lietu pret [Portugāli](#) par to, ka tā nenodrošina pārskatīto noteikumu par akcīzes nodokli spirtam pilnīgu transponēšanu.

Komisija arī uzraudzīja, kā dalībvalstis īsteno [pagaidu atbrīvojumus no PVN, kas ieviesti, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju](#). Pandēmijas kulminācijas laikā šie noteikumi ļāva Komisijai un ES aģentūrām bez PVN importēt un pirkt preces un pakalpojumus, lai tos bez maksas izplatītu dalībvalstīm. Komisija uzsāka pārkāpuma procedūras pret astoņām dalībvalstīm un turpināja procedūru pret [Kipru](#) par to, ka tā nebija pilnībā transponējusi šos noteikumus.

Komisijas izpildes panākšanas darbības bija vērstas uz valstu fiskālajiem pasākumiem, kas kropļo konkurenci vienotajā tirgū. Komisija turpināja procedūru pret [Griekiju](#) par to, ka tā nepareizi

piemēro atbrīvojumu no PVN komerciālajiem pasta pakalpojumiem, ko nodrošina Griekijas vispārējo pakalpojumu sniedzējs. Komisija varēja izbeigt pārkāpuma procedūru pret Vāciju, jo tās tiesību akti tagad pareizi piemēro vienotas likmes PVN režīmu lauksaimniekiem, novēršot konkurences izkropļojumus.

Lai apkarotu krāpšanu nodokļu jomā, [administratīvās sadarbības noteikumi](#) administratīvās sadarbības noteikumi uzliek dalībvalstīm pienākumu kopš 2020. gada

1. janvāra nodrošināt citām dalībvalstīm piekļuvi informācijai par transportlīdzekļu reģistrāciju, izmantojot Eiropas Automašīnu un vadītāju apliecību informācijas sistēmu (*EUCARIS*). Pēc veiksmīgiem *EU Pilot* dialogiem Komisija nodrošināja, ka Kipra, Dānija, Īrija, Francija, Malta un Slovēnija rīkojās, lai pienācīgi izstrādātu IT platformu, kas ļauj iestādēm apmainīties ar informāciju par transportlīdzekļiem. Attiecībā uz vienu dalībvalsti *EU Pilot* process joprojām turpinās.

Muita

ES Muitas kodeksā ir noteikts tiesiskais regulējums muitas noteikumiem un procedūrām ES muitas teritorijā, kas pielāgots mūsdienīgiem tirdzniecības modeļiem un saziņas līdzekļiem.

Lai īstenotu kodeksu, Komisija pētīja preču vērtības pazemināšanu, muitas IT sistēmas dalībvalstīs un muitas nodokļiem līdzvērtīgas iedarbības maksājumus starp dalībvalstīm. Komisija arī turpināja pētīt visās dalībvalstīs, kā tās ievieš [importa vienas pieturas aģentūru](#) — elektronisku portālu, ko uzņēmumi izmanto, lai izpildītu savas PVN e-komercijas saistības importēto preču tālpārdošanas jomā.

Attiecībā uz sodiem saskaņā ar kodeksu Komisija pabeidza [ziņojumu](#) par noteikumu muitas jomā pārkāpumiem dalībvalstīs un tajās esošo sodu novērtējumu. Ziņojums tiks ņemts vērā gaidāmajā ES muitas savienības reformā.

Konkurence

ES konkurences politikas mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kuros uzņēmumi tiek mudināti ieviest jauninājumus un piedāvāt kvalitatīvas preces un pakalpojumus ar vislabvēlīgākajiem nosacījumiem. Šo politiku īsteno valstu konkurences iestādes kopā ar Komisiju.

[EKT+ direktīvas](#) īstenošanai ir svarīga nozīme šajā procesā, jo tā palielina valstu konkurences iestāžu pilnvaras un efektivitāti. Komisija turpināja īstenot direktīvu, turpinot pārkāpuma procedūras pret [Igauniju](#), [Luksemburgu](#), [Poliju](#) un [Slovēniju](#), jo tās nebija pilnībā īstenojušas šos noteikumus.

Eiropeskās dzīvesziņas un demokrātijas veicināšana

“Šodien mēs visi redzam, ka par demokrātiju mums jācīnās. Katru dienu. Mums tā jāaizsargā gan pret ārējo apdraudējumu, gan pret kaitēm, kas to grauž no iekšpuses. Aizsargāt tiesiskumu ir manis vadītās Komisijas pienākums un viscēlākais uzdevums.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā runā par stāvokli Savienībā 2022. gadā.

Lai veidotu spēcīgāku, zaļāku un veselīgāku Eiropu nākamajai paaudzei, ir vajadzīga Eiropa, kas iestājas par savām vērtībām un aizsargā savas demokrātijas. Tiesību akts ir ES labākā priekšrocība, sniedzot ES ieguvumus cilvēkiem, uzņēmumiem un mūsu videi. Tāpēc Komisija 2022. gadā vēlreiz apliecināja apņemību aizsargāt tiesiskumu, mūsu vērtības un pamattiesības visā ES.

Tiesiskums

Komisija izmanto visus tās rīcībā esošos [rīkus](#), lai aizsargātu un veicinātu tiesiskumu Eiropas Savienībā. Viens no spēcīgiem elementiem ir [gada ziņojuma par tiesiskumu](#) cikls.

Šis gada ziņojums attiecas uz visām dalībvalstīm, un tā mērķis ir veicināt tiesiskumu, novēršot problēmu rašanos vai padziļināšanos. 2022. gadā Komisija pirmo reizi nāca klajā ar [konkrētām dalībvalstīm adresētiem ieteikumiem par tiesiskumu](#). Komisija risināja nopietnus tiesiskuma jautājumus pārkāpuma procedūrās, jo īpaši saistībā ar tiesu neatkarību vai ES tiesību pamatprincipiem.

Vēl viena ES tiesiskuma rīkkopas daļa ir [Nosacītības regula](#), kas aizsargā ES budžetu no tiesiskuma pārkāpumu ietekmes dalībvalstīs. Komisija regulu pilnā mērā izmantoja 2022. gadā. Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu saskaņā ar Nosacītības regulu, [Padome](#) 2022. gada 15. decembrī pieņēma pasākumus ES budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principu pārkāpumiem Ungārijā.

Komisija turpināja pārkāpuma procedūru pret [Poliju](#) saistībā ar Polijas Konstitucionālo tiesu un tās judikatūru. Komisija uzskatīja, ka Tribunāla nolēmumi ir pretrunā ES līguma noteikumiem un nav saderīgi ar vispārējiem autonomijas, prioritātes, efektivitātes un ES tiesību aktu vienotas piemērošanas principiem un Eiropas Savienības Tiesas nolēmumu saistošajam spēkam.

Citā lietā pret Poliju Komisija 2022. gadā turpināja nākt klajā ar aicinājumiem samaksāt dienas naudas sodus, ko bija [noteicis](#) Tiesas priekšsēdētāja vietniece. Šajā [pārkāpuma procedūrā](#) Komisija bija pieprasījusi pagaidu pasākumus, lai steidzami aizsargātu Polijas tiesnešu neatkarību.

To cilvēku aizsardzība, kuri ziņo par ES tiesību aktu pārkāpumiem

Trauksmes cēlēji palīdz novērst kaitējumu un atklāt draudus vai kaitējumu sabiedrības interesēm. Tās veicina tiesiskuma un demokrātijas pamatvērtības, kā arī tiesības uz vārda brīvību. [ES noteikumi](#) viņus aizsargā no represijām par to, ka viņi ziņo par ES tiesību aktu pārkāpumiem. Noteikumos arī norādīts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina efektīvi kanāli, lai konfidenciali ziņotu par šādiem pārkāpumiem.

Komisija 2022. gadā sāka pārkāpuma procedūru pret 26 dalībvalstīm, jo tās savlaicīgi netransponēja noteikumus vai aizkavēja to stāšanos spēkā. Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret 19 [dalībvalstīm](#), kurās pārkāpumi turpinājās.

Diskriminācijas, rasisma un ksenofobijas apkarošana

[ES noteikumi](#) paredz, ka rasisma un ksenofobijas darbības ir sodāmas ar efektīviem, samērīgiem un preventīviem kriminālsodiem. Komisija 2022. gadā turpināja centienus panākt šo noteikumu izpildi. Piemēram, Lietuva pārskatīja savu kriminālkodeksu, tādējādi novēršot trūkumus kriminālatbildības noteikšanā par naida runu un naida noziegumiem. Komisija arī veica pasākumus, lai aizsargātu LGBTIK personas no diskriminācijas.

Komisija vērsās Tiesā pret [Ungāriju](#) saistībā ar valsts noteikumiem, kas diskriminē cilvēkus viņu seksuālās orientācijas un dzimumidentitātes dēļ. Ungārijas likums aizliedz vai ierobežo piekļuvi saturam, kas “veicina vai attēlo”, ko tas dēvē par “atšķirību no pašidentitātes, kas atbilst dzimumam dzimšanas brīdī, dzimuma maiņai vai homoseksualitātei”. Komisija uzskatīja, ka likums pārkāpj vairākus ES noteikumus — gan vienotā tirgus noteikumus, gan individu, jo īpaši LGBTIK personu, pamattiesības, kā arī kopīgās vērtības, kas ir ES pamatā.

Darba un privātās dzīves līdzsvara veicināšana

Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret [19 dalībvalstīm](#) par to, ka tās nebija transponējušas [Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvu](#). Direktīvas mērķis ir nodrošināt vienlīdzību attiecībā uz dalību darba tirgū, atvieglojot darba un ģimenes dzīves saskaņošanu darba ņēmējiem, kuriem ir aprūpes pienākumi, un veicinot vienlīdzīgu aprūpes pienākumu sadali starp vecākiem.

Persondatu aizsardzība

Persondatu aizsardzība ir ES pilsoņu pamattiesības, kas nostiprinātas ES Pamattiesību hartā. Prioritārā kārtā Komisija novērtēja, vai valsts tiesību akti atbilst attiecīgajiem ES tiesību aktiem, proti, [Vispārīgajai datu aizsardzības regulai \(VDAR\)](#) un [Tiesībaizsardzības direktīvai](#), vajadzības gadījumā uzsākot pārkāpuma procedūras. Komisija publicēja [pirmo ziņojumu](#) par Tiesībaizsardzības direktīvas piemērošanu un darbību.

Tā kā valstu datu aizsardzības iestādēm ir izšķiroša nozīme datu aizsardzības noteikumu izpildē dalībvalstīs, Komisija iestājās par to neatkarību un to, ka tām ir piešķirtas korektīvās pilnvaras. Komisija arī [ziņoja](#) par datu aizsardzības [noteikumu](#) piemērošanu ES iestādēs un aģentūrās.

Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret [Slovēniju](#) par to, ka tā nav atjauninājusi savu datu aizsardzības regulējumu un ir piešķīrusi nepietiekamas korektīvās pilnvaras savai datu aizsardzības iestādei. Tā uzsāka pārkāpuma lietas pret [Somiju](#) un [Zviedriju](#), jo tās nav nodrošinājušas efektīvu tiesību aizsardzību pret savu datu aizsardzības iestāžu bezdarbību. Komisija arī uzsāka pārkāpuma [lietas](#) pret [Vāciju](#) par to, ka tā nebija pilnībā transponējusi Tiesībaizsardzības direktīvu un bija nepareizi transponējusi noteikumus par datu aizsardzības iestāžu korektīvajām pilnvarām. Komisija uzsāka lietu pret [Griekiju](#) par persondatu apstrādes tvēruma un likumības nepareizu transponēšanu saskaņā ar Tiesībaizsardzības direktīvu.

ES pilsonības aizsardzība

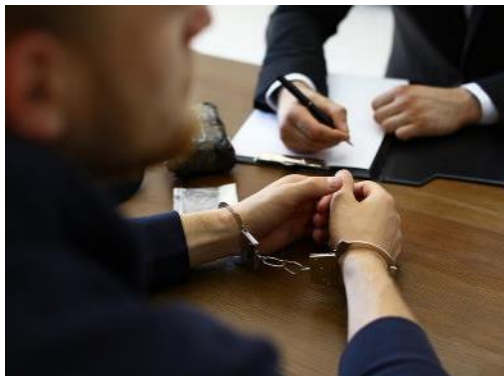
ES pilsonība un ar to saistītās tiesības ir viens no ES centrālajiem elementiem. Ikviens persona, kurai ir kādas ES dalībvalsts pilsonība, vienlaikus ir ES pilsons. Tas automātiski dod tiesības brīvi pārvietoties, piekļūt vienotajam tirgum, kā arī tiesības balsot un tikt ievēlētam Eiropas un pašvaldību vēlēšanās. Šo iemeslu dēļ pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumi, ko regulē katras dalībvalsts tiesību akti, ir pakļauti ES tiesību aktiem.

Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Maltu](#) saistībā ar tās ieguldītāju pilsonības shēmu. Šīs shēmas, kas pazīstama arī kā "zelta pases" shēma, rezultātā Maltas pilsonība un līdz ar to arī ES pilsonība tiek sistemātiski piešķirta apmaiņā pret iepriekš noteiktiem maksājumiem un ieguldījumiem bez patiesas saiknes ar Maltu.

Tiesu iestāžu sadarbība un individuālās tiesības krimināllietās

[Eiropas apcietināšanas orderis](#) ir vissvarīgākais ES tiesiskās sadarbības instruments. Tā mērķis ir nodrošināt, ka atvērtās robežas un brīvu pārvietošanos Eiropas Savienībā neizmanto tie, kas cenšas izvairīties no tiesas. Tāpēc Komisija 2022. gadā veica būtiskus pasākumus, lai panāktu savu noteikumu izpildi, uzsākot pārkāpuma lietas pret [Bulgāriju](#), [Luksemburgu](#), [Rumāniju](#) un [Slovēniju](#) par to, ka tās ir nepareizi transponējušas [Pamatlēmumu par Eiropas apcietināšanas orderi](#).

Pamats dalībvalstu tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās ir tiesas spriedumu un lēmumu savstarpējas atzīšanas princips. [Divos spriedumos](#) Eiropas Savienības Tiesa apstiprināja, ka Īrija nav transponējusi ES noteikumus attiecībā uz [brīvības](#)

[atņemšanas sodiem, ar brīvības atņemšanu saistītiem pasākumiem](#) un [uzraudzības pasākumiem kā alternatīvu pirmstiesas apcietinājumam](#).

Attiecībā uz aizdomās turēto un apsūdzēto personu tiesībām kriminālprocesā Komisija turpināja īstenot [ES procesuālo tiesību direktīvas](#): tā veica otro posmu procedūrā pret [Īriju](#) un [Portugāli](#) par to, ka tās nav pareizi transponējušas [noteikumus](#) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā, kā arī pret [Igauniju](#), [Poliju](#) un [Somiju](#) par to, ka tās nav pilnībā transponējušas nevainīguma prezumpcijas [noteikumus](#).

Komisija turpināja uzraudzīt, kā tiek īstenota [Direktīva par cīņu pret krāpšanu, kas skar ES finanšu intereses](#). Komisija pieņēma [otro īstenošanas ziņojumu](#) un uzsāka pienākumu neizpildes procedūras pret deviņām [dalībvalstīm](#), jo to tiesību akti neatbilda minētajai direktīvai.

Drošība

Komisija 2022. gadā turpināja īstenot [ES Drošības savienības stratēģiju](#) ar mērķi sniegt drošību, labklājību un labbūtību ikvienam ES iedzīvotājam. Drošība ir arī mūsu sabiedrības, ekonomikas un demokrātijas pamatprincipu pamatā.

ES tiesību aktos par šaujamieročiem ir noteikti kopīgi minimālie standarti civilām vajadzībām izmantojamo šaujamieroču iegādei, glabāšanai un komerciālai apmaiņai, lai nodrošinātu to pārrobežu apripi. Standarti palīdz novērst risku, ka šaujamieroči nonāk teroristu rokās.

Komisija turpināja pārkāpuma procedūras pret [Bulgāriju](#), [Grieķiju](#), [Īriju](#), [Luksemburgu](#) un [Zviedriju](#) par to, ka tās nav pilnībā transponējušas dažādus ES noteikumus par [šaujamieroču markēšanu](#) vai [trauksmes un signālieroču tehniskajām specifikācijām](#). Komisija vērsās Tiesā pret [Zviedriju](#) par to, ka tā nav transponējusi [ES noteikumus](#) par šaujamieroču iegādi un glabāšanu.

Komisija veica turpmākas darbības, lai nodrošinātu [narkotiku](#) jomā piemērojamo noteikumu pienācīgu izpildi — tā uzsāka pārkāpuma lietas pret [Beļģiju](#), [Bulgāriju](#), [Īriju](#), [Kipru](#), [Poliju](#) un [Rumāniju](#) par to, ka tās nav transponējušas [dažas](#) “narkotisko vielu” [definīcijas](#), jo īpaši attiecībā uz dažu jaunu psihoaktīvu vielu iekļaušanu. Un tā veica turpmākas darbības lietā pret [Īriju](#). Visos šajos gadījumos attiecīgās dalībvalstis pārkāpumus novērsa.

Komisija arī panāca ES noteikumu izpildi par konkrētiem smagiem noziedzīgiem nodarījumiem un [finansu izmeklēšanu](#). Tā turpināja procedūras pret [Horvātiju](#), [Īriju](#) un [Somiju](#) par to, ka tās nebija transponējušas [noteikumus](#), kas atvieglo finanšu un citas informācijas izmantošanu konkrētu noziedzīgu nodarījumu novēršanai, atklāšanai, izmeklēšanai vai kriminālvajāšanai par tiem.

Komisija turpināja veicināt drošību digitālajā laikmetā. Šajā nolūkā Komisija turpināja pārkāpuma procedūras pret [Belģiju](#), [Bulgāriju](#), [Čehiju](#), [Griekiju](#), [Spāniju](#) un [Luksemburgu](#), jo tās nebija transponējušas valsts tiesību aktos [direktīvu](#) par krāpšanas un viltošanas apkarošanu attiecībā uz bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļiem.

Cīņa pret [seksuālu vardarbību pret bērniem](#) ir Komisijas prioritāte. Lai to novērstu, Komisija uzsāka pārkāpuma procedūras pret [Īriju](#), [Spāniju](#), [Itāliju](#) un [Portugāli](#) saistībā ar [direktīvu](#) par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu. Konkrētāk, šīs dalībvalstis bija nepareizi transponējušas dažus direktīvas noteikumus, kas attiecas uz konkrētu nodarījumu definēšanu, novēršanu un palīdzību cietušajiem.

Migrācija un patvērums

Lai nodrošinātu taisnīgāku, efektīvāku un ilgtspējīgāku migrācijas un patvēruma procesu ES, Komisija izstrādāja [jaunu Migrācijas un patvēruma paktu](#), kas tagad tiek apspriests ar

likumdevējiem. Kopumā ES [migrācijas politika](#) iekļauj robežu pārvaldību, vīzu politiku, neatbilstīgu migrāciju, patvērumu un likumīgo migrāciju. Lai politika būtu sekmīga, izšķiroša nozīme ir tās konsekventai un efektīvai īstenošanai, kuras ietvaros tiek pilnībā ievērotas personu pamattiesības.

Komisija turpināja uzraudzīt spēkā esošo tiesību aktu piemērošanu un veica oficiālus pasākumus pret [Belģiju](#), [Vāciju](#), [Griekiju](#) un [Spāniju](#) par [Atgriešanas direktīvas](#) nepareizu īstenošanu un pret [Itāliju](#) un [Maltu](#) par [regulas](#) par Eiropas ceļošanas dokumentu izveidi personu atgriešanai nepareizu īstenošanu.

Turpinājās izpildes panākšanas darbs, lai nodrošinātu, ka trešo valstu valstspiederīgie, kuri likumīgi uzturas ES, var izmantot savas tiesības saskaņā ar likumīgās migrācijas direktīvām. Piemēram, Komisija izbeidza pārkāpuma procedūru pret Itāliju saistībā ar [Vienotās atļaujas direktīvu](#) pēc tam, kad Itālija mainīja savus valsts tiesību aktus. Uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kas strādā un likumīgi uzturas Itālijā, tagad attiecas tādi paši nosacījumi kā uz Itālijas valstspiederīgajiem tādās jomās kā darba apstākļi, biedrošanās brīvība, izglītība, sociālais nodrošinājums un nodokļu atvieglojumi.

Sankciju pret Krieviju īstenošana

ES ir ieviesusi vairāk nekā 40 dažādus sankciju režīmus, kas pieņemti saskaņā ar tās [kopējo ārpolitiku un drošības politiku \(KĀDP\)](#). Tie ietver [sankcijas](#), reaģējot uz Krievijas militāro agresiju pret Ukrainu. ES 2022. gadā pieņēma deviņas bezprecedenta sankciju paketes, kas ietver vairākas nozares, piemēram, finanses, enerģētiku, plašsaziņas līdzekļus, transportu un tirdzniecību, lai mazinātu Krievijas spēju finansēt karu.

Komisija veicināja šo sankciju vienotu īstenošanu un uzraudzīja to izpildi. Lai iegūtu zināšanas par iespējamiem pārkāpumiem, Komisija izveidoja [ES sankciju rīku trauksmes cēlējiem](#) — drošu tiešsaistes platformu, kas ļauj trauksmes cēlējiem anonīmi ziņot par pārkāpumiem.

Līdz 2022. gada beigām tā saņēma vairāk nekā 400 attiecīgs ziņojumu. Komisija arī nosūtīja anketas dalībvalstīm, lai apkopotu atsauksmes par īstenošanas jautājumiem. Tā arī organizēja ekspertu grupas, lai koordinētu dalībvalstu īstenošanas darbības un dalītos ar paraugpraksi. Visbeidzot, Komisija publicēja aptuveni 550 jautājumu un atbilžu [īpašā tīmekļa vietnē](#), lai palīdzētu ieinteresētajām personām tās īstenot.